

**АНАЛИЗ НА ОБЩОТО ИКОНОМИЧЕСКО СЪСТОЯНИЕ,
ВЪЗМОЖНОСТИТЕ И ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД
ПРЕДПРИЯТИЯТА ОТ СЕКТОР „ТЕКСТИЛ И ОБЛЕКЛО“ В БЪЛГАРИЯ**

**ANALYSIS OF THE GENERAL ECONOMIC SITUATION, OPPORTUNITIES AND
CHALLENGES FOR ENTERPRISES FROM THE TEXTILES AND CLOTHING
SECTOR IN BULGARIA**

Лора Тодорова
Lora Todorova

Великотърновски университет „Св. Св. Кирил и Методий“

„St. Cyril and St. Methodius“ University of Veliko Tarnovo

Abstract: The Textile and Clothing sector is essential for the Bulgarian economy, as it includes three subsectors: clothing, textiles, and knitwear. As one of the oldest industrial branches in Europe and the world, the sector impacts the development of others – energy, mechanical engineering, mechanics, etc. Despite globalization and the need for significant changes in production, the industry remains substantial for the economy. The development potential of the entire industry is based on the increasing population worldwide, on the growing demand for textiles and knitwear, and on the emergence of new distribution channels and sustainable technologies. Regardless of the changes caused by the COVID-19 pandemic and the increased prices of energy and raw materials, most enterprises report a significant increase in sales over the last five years. This paper analyzes the general situation and prospects for developing Bulgaria's Textile and Clothing sector. The purpose of this macroeconomic analysis is to pave the way for further research related to the analyses of empirical data and to the application of models for the optimization of financial management in specific enterprises of the sector.

Keywords: economic development; textiles and knitwear; financial management.

JEL: O10, O14, G30

ВЪВЕДЕНИЕ

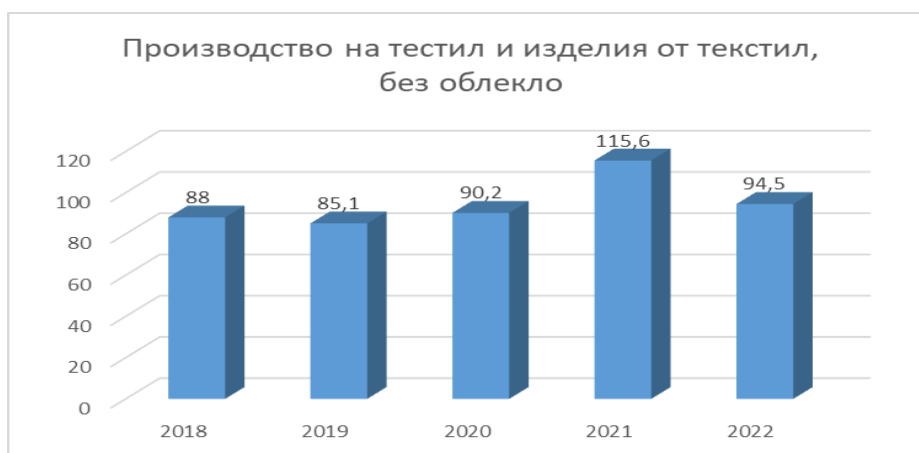
Сектор „Облекло и текстил“ има съществено значение за българската икономика. Като един от най-старите индустриални сектори не само в Европа, но и в световен план, сектор „Текстил и облекло“ оказва влияние върху развитието и на други сектори, като енергетика, машиностроене, механика и др. Въпреки глобализацията, навлизането на нови технологии в производството и въздействието на пандемията Ковид-19, секторът остава значим за икономиката на страната. От гледна точка на технологичното развитие сектор „Текстил и облекло“ включва три подсектора – конфекция, текстил и трикотаж. Потенциалът за развитие на сектора се основава на увелича-

ващия се брой на населението в световен мащаб и неговата необходимост от текстилни и трикотажни изделия, а предизвикателствата произтичат главно от промяната на логистичните и дистрибуционните канали и прилагането на устойчиви технологии. Навлизането на нови технологии в сектора позволява повторно използване на текстила, чрез което се постига по-устойчив процес за рециклиране (Damayanti et al., 2021). Тъй като най-често използваните текстилни влакна в сектора (памук и полиестер) причиняват сериозни екологични проблеми, все повече започва да се използват материали, произведени от възобновяеми ресурси, основно под формата на различни видове бамбук за намаляване негативното въздействие върху природната среда (Borowski, 2022).

Настоящият доклад има за цел да се анализира общото състояние и да се очертаят перспективите за развитие на сектор „Текстил и облекло“ у нас. Целта на този макроикономически анализ е да постави фундамент за по-нататъшни анализи на финансово-счетоводна информация и за прилагане на модели за оптимизиране на финансовото управление в конкретни предприятия от сектора. Изложението се основава на вторични динамични редове с данни от последните 5 години, набрани от Националния статистически институт, национални и европейски браншови организации и свързани с най-важните индикатори за сектора – обем на производството, дял на произведената продукция, брой на предприятията и заетите, преки чуждестранни инвестиции и пр. Въз основа на анализ на статистическите данни и обобщаване на мненията на експерти в отрасъла и оценките на макроикономически анализатори, авторът представя своето виждане за силните и слабите страни, за възможностите и заплахите пред развитието на сектор „Текстил и облекло“ в България.

ИЗЛОЖЕНИЕ

Данните на Националния статистически институт за периода 2018 – 2022 г. показват, че при годишната продукция на сектор „Текстил и облекло“ се наблюдава значителен спад. Индексът на промишленото производство е краткосрочен макроикономически показател, който измерва месечните изменения в промишленото производство (Index of industrial production – methodology, 2023). При производството на текстил и изделия от текстил, без облекло, индексът на промишленото производство за последните години се увеличава с ниски темпове до 2021 г., след което значително намалява (фиг. 1.).

Фиг. 1. Индекс на промишлено производство – производство на текстил и изделия от текстил, без облекло
Източник: Index of industrial production – methodology, 2023

В стойностно изражение произведената продукция от промишлените предприятия, произвеждащи текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от об-

работени кожи без косъм, се увеличава за 2021 г. в сравнение с предходната година. Стойността на общата произведена продукция се свива значително за годината на пандемията и локдауна – 2020 г., като динамиката на конкретните стойности е както следва (Index of industrial production, calendar smoothed, 2023):

- 2019 г. – 3994205 хил. лв.
- 2020 г. – 3522119 хил. лв.
- 2021 г. – 4133520 хил. лв.

Относителните дялове на произведената продукция по отделните подсектори в икономиката на страната се изчисляват от НСИ по цени за съответната година. За периода от 2017 до 2021 г. се отчита промяна в приноса на основните сектори в произведената продукция. Приносът на сектор „Производство на текстил и облекло, обработка на кожи, производство на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм“ е в размер на 4-6% от общата произведена продукция в страната, като за периода от 2017 до 2021 г. относителният му дял в общата произведена продукция намалява.

Индексът на продукцията на предприятията в сектора за периода от 2019 до 2021 г. е в интервала от 96,6 до 116,3 (Statistical reference book, 2022, p. 193). Произведеният текстил и облекло в страната се изнася основно за Турция, Италия, Германия, Гърция и Китай (фигура 2).

Фиг. 2. Дял на българския текстил и облекло в общия внос на страните
Източник: Statistical reference book, 2022, p. 193

Производството на текстил в България е намаляло през 2007-2020 г. и съответно подотра сълтът е намалил дела си в националната промишлена продукция от 2,4% на 1,5%. Докато стойността на производството на облекло се увеличава, подсекторът също губи тегло в производството на страната, което означава намаляваща междусекторна конкурентоспособност. Това се потвърждава и от данните за преките чуждестранни инвестиции в сектора. Сериозно негативно влияние върху сектора оказва пандемията от Covid-19. От една страна, се затварят пазарите на двата основни доставчика на материали – Китай и Италия, което довежда до нарушаване на глобалните вериги за доставки и производствения капацитет на предприятията в сектора. Негативно влияние има и повишаването на цените на суровините и забавянето в доставките, поради ограничения транспорт. От друга страна, намалява потребителското търсене на стоки, които не са от първа необходимост. Въведените ограничения за социално дистанциране (включително за бизнес срещи и събития на живо), работата от вкъщи, растящата безработица и намаляващите доходи не насърчават закупуването на нови дрехи, особено такива във високия ценови сегмент. Въпреки че се стимулира търсенето на спортни дрехи по време на пандемията, те са изключително нишови и е невъзможно да се повиши търсенето в целия сектор.

Към настоящия момент липсва точна статистика за приноса на сектор „Текстил и облекло“ в БВП, но въпреки това се смята, че секторът е един от основните в преработващата промишленост,

допринасящи за увеличаване на БВП. Специфика при статистическите данни за бранша е „сравнително ниските стойности на показателите, свързани със създадената добавена стойност в сектора спрямо другите сектори, поради методологически особености, свързани с отчитането на приходите от дейност по поръчка на чуждестранни клиенти (възложители) изцяло с материали на клиента (добавената стойност се отчита в страната на възложителя, където се и облага с ДДС)“ (Analysis and assessment of the main problems and needs of the company policy for the development of human resources in the sewing industry, p 5.). По данни от 2022 г. на Министерството на икономиката и индустрията, производството на текстил, облекло, кожи и обувки създава почти 10% от добавената стойност в българската индустрия, поради което секторът е изключително важен за развитието на леката промишленост.

По отношение на преките чуждестранни инвестиции (ПЧИ) за последните 5 години в сектора се наблюдава тенденция за плавното увеличаване на инвестициите в периода от 2017 до 2020 г. и намаляването им през 2021 г. (таблица 10). Анализът на данните показва, че през 2021 г. ПЧИ в сектора са намалели с 8054 хил. евро, спрямо предходната 2020 г. Динамиката на ПЧИ е представена на фигура 3.

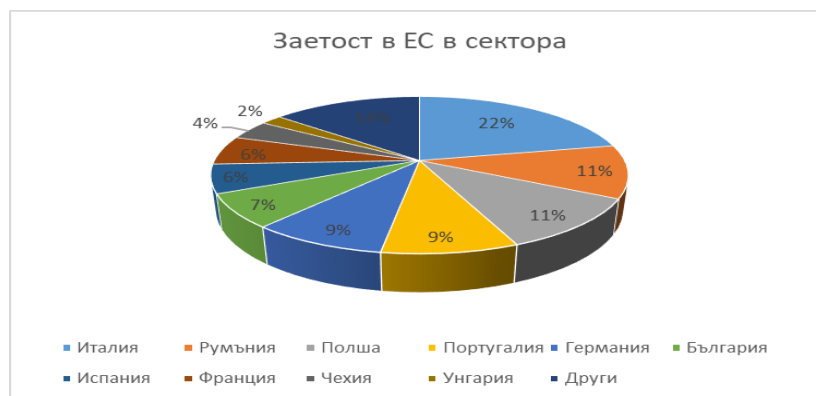
Фиг.3. Динамика на ПЧИ

Източник: Данните са от проведено от НСИ статистическо наблюдение за чуждестранните преки инвестиции в предприятията в сектора.

В годината на присъединяване към Европейски съюз в България са работили 718 текстилни и 4911 шивашки (предимно микро и малки) предприятия, докато през 2018 г. техният брой е намалял съответно до 692 и 4379. 99,8% от компаниите в сектор „Текстил и облекло“ са микро и малки компании, като 67% са в подсектор облекло и 33% са в подсектор текстил. Големите компании, с над 250 служители са само 0,2% от всички компании в сектора. 70,2% от работещите в сектора са жени, като въпреки намаляващия брой на заетите в сектора, производителността на труда остава висока през последните години – между 29,7 и 34,1 евро на работник. През 2007 г. отрасълът е осигурил заетост на над 168 хил. души в България (20,4 хил. в текстилната промишленост и 148 хил. в производството на облекло), което представлява над четвърт от заетите работни места в промишлеността в страната. През 2018 г. по-малко от 100 хиляди души работят в сектор „Текстил и облекло“ (12,8 хиляди в подсектора на текстила и 86,8 хиляди в подсектора на облеклото), което представлява по-малко от 18% в заетостта в производството. (The Textile and Clothing Industry of Bulgaria, 2022). Следователно за период от 12 години работните места в сектора са намалени с почти 69 хил. работни места

Анализът на приноса на отделните държави членки от Европейски съюз в общата заетост в сектора показва, че Италия е на първо място, осигуряваща 22% от работните места, следвана от

Румъния и Полша (по 11%). България осигурява 7% от работните места в сектора (фигура 4) (), което ѝ отрежда водещо място.

Фиг. 4. Осигуряване на заетост в ЕС в производството на текстил и облекло за 2021 г.

Източник: Facts & key figures, 2022

Положителен момент в развитието на сектора за производството на текстил и облекло на национално ниво, в сравнение с други отрасли, е ниското ниво на трудовите злоупотреки със заетите. Специфични и най-чести трудови злоупотреки са свързани с работа с машини (49% от всички злоупотреки), движение (17%), ръчни инструменти (12%) и предмети (11%). За намаляване на риска от трудови злоупотреки са предприети мерки за безопасност на труда, свързани с провеждане на обучения, след наемане на работниците и периодично в процеса на работа (Methodology for improving working conditions in enterprises from the sector „Production of textiles and textile products, production of clothing“, 2013, p. 8). Кадровото осигуряване с персонал в сектора е на база функционирането на 54 професионални гимназии, но се наблюдава *„несъответствие между предлаганото професионално образование и потребностите на бизнеса, както и нисък дял на завършилите текстилни специалности, които се реализират в сектора“* (Export strategy for the sector „Manufacture of textiles and textile products“, 2012, p. 12).

Както вече бе изтъкнато, преобладаващата част от фирмите производители на облекло в България са малки и средни, като средният брой на служителите им е до 250 души. Правният статут на МСП са еднолични търговци и дружества с ограничена отговорност, които имат опит в сектора над 15 години. Съществуващите акционерни дружества в повечето случаи са наследили големи приватизирани предприятия от сектора.

Собствеността в сектора е изцяло частна. Сред големите компании в сектор „Текстил и облекло“ преобладават чуждестранните инвеститори, като (Belutova, 2022):

- „Миролио“ – инвестирала в „Слитекст“ (вълнена индустрия) в гр. Сливен. Италианският инвеститор има седем текстилни фабрики в Сливен, три в гр. Ямбол и една в гр. Свищов. През 2021 г. „Миролио“ отчита над 242 млн. лв. приходи от продажби, което е 8,7% ръст, спрямо предходните години.

- „Дзалли“ – отново италианска инвестиция в гр. Габрово, специализирана в производство на трикотажни изделия (бельо, тениски, блузи и др.) в три производствени цеха. Приходите за 2021 г. са 187 млн. лв.

- „Калинел“ Троян – специализирана в производството на завивки, калъфки, възглавници и др., фирмата е сред едни от най-големите производители в ЕС за домашен текстил и е един от основните доставчици на шведска верига ИКЕА. Останалата част от произвежданата продукция, също е предназначена за големи вериги, като Лидл, Алди, Метро, Кауфланд, Юск и др.

- „Зюдволе груп Италия клон Булсафил“ – първоначално италианска инвестиция, впоследствие немска след закупуване на дружеството-майка, в страната ни дейността се осъществява в с. Скуtare (общ. Марица). Заводът в България е вторият по големина в групата, след този в Китай.

- „БТБ България – Русе“ – компанията е българска, като произвежда дамски облекла за световни фирми в модата, като Esprit, Peek & Cloppenburg, s.Oliver и др.

Много съществен проблем, наблюдаван през 2020 г. в сектора е свръхзадлъжнялостта на фирмите в страната, поради намаляване на потреблението и забавянето на дължимите плащания (Georgieva, 2020). Като цяло, пандемията довежда до спад в българския износ на дрехи и текстил с 9,2% на годишна база през 2020 г. Намалението не е още по-драстично, тъй като българските малки и средни предприятия са сред първите, които започват производство на защитни маски, отговарящи на нуждите за ограничаване на заразата. България обаче е до голяма степен специализирана в производството на облекло. Следователно спадът в потребителското търсене на облекло и съответно спадът в износа му не може да бъде компенсиран от увеличеното търсене на лични предпазни средства (The Textile and Clothing Industry of Bulgaria, 2022).

Друго негативно последствие от пандемията COVID-19 са фалитите на 10% от българските фирми в сектор „Облекло и текстил“, основно произвеждащи дамски и мъжки официални облекла. Ограничителните мерки, наложени от правителството през 2020 г., довеждат до намаляване на официалните събития до минимум и преминаване към дистанционна работа, което оказва влияние върху търсенето на облекла и рефлектира върху намаляване на произвежданата продукция от фирмите в сектора с 60%. През 2021 и 2022 г. се наблюдава позитивна промяна в сектора, основно поради оптимизиране на процесите, разходите и персонала във фирмите, и увеличаване на търсенето на текстил и облекло, както на вътрешния пазар, така и за износ.

Като цяло, въпреки проблемите, свързани с развитие на сектора, породени от намаляване на търсенето на произведената продукция, причинено от пандемията и повишаване цените на енергията и суровините, повечето от предприятията отчитат значително увеличение на продажбите през последните 5 години.

Влияние върху увеличените разходи за производство в сектор „Текстил и облекло“ през 2022 г. има увеличаването курса на долара, което рефлектира върху повишаване цените на суровините необходими за производство. Най-консумираното влакно в текстилната индустрия и в частност в сектор „Текстил и облекло“ е памукът. Пандемията от COVID-19 довежда до намаляване на производството, както и до забавяне на доставката на суровината. През 2021 г. цените на памука на международните пазари се увеличават с 40%, поради увеличаване цените на зърнените и маслодайните семена, включително масло от памучно семе, съчетано с недостига на суровината и увеличаващото се потребление (Cotton prices and sustainability, 2023, pp. 3-4). Влияние върху разходите има и увеличаване курса на долара, поради факта, че в Америка се произвежда значително количество от суровината. Изпитанията пред сектора продължават и поради увеличаване цените на платовете, внасяни от Китай, поради наложено ембарго и поскъпване на суровините и консумативите, използвани в текстилната индустрия. Българските производители купуват вълна и памук основно от чуждестранни далечни пазари (като Китай, Пакистан и Индия), а увеличените разходи, свързани с логистиката също оказват влияние върху себестойността на произвежданата продукция (Ivanova, 2022). Освен посочените фактори, свързани с влиянието на войната в Украйна, повишения курс на долара и цените на платовете от Китай, за увеличаване разходите за производство в сектор „Текстил и облекло“ принос има и промяната в минималната работна заплата в страната от началото на 2023 г., а именно 780 лв., което е повишение с 9,9% спрямо предходния размер от 710 лв.

Основният извод, който се налага от изследването на индикаторите за развитието на сектор „Текстил и облекло“ е, че общата тенденция през 2021-2022 г., е по посока възстановяване от негативните последици, причинени от пандемията от COVID-19. Вследствие цикличността на производството през последните три години се отчита намаление на продажбите, слабо потреби-

телско търсене и стоящи значителни количества продукция на склад. Увеличението на цените на електроенергия, както и на необходимите суровини за производство (като памук и вълна), също са предизвикателство за предприятията от сектора (Belutova, 2022). Съществено влияние върху сектора има и войната в Украйна, както и равнището на инфлацията в страната. Затрудненията в износа на произведената продукция за пазарите на Украйна и Русия оказват влияние върху невъзможност за продаване на готовите стоки, а увеличаващата се инфлация рефлектира върху структурата на потребление на купувачите. Според проучване на Българската търговско-промишлена палата, войната в Украйна оказва влияние върху увеличаване на българския износ, като чуждестранните предприемачи се интересуват от сътрудничество в различни сектори, а именно „*машини и оборудване – 37%, храни и напитки – 27%, текстил и облекло – 25%, електрониката – 23% и продукти на енергетиката и химическата промишленост – 21%*“ (Survey, 2022). Войната в Украйна въздейства и върху намаляване на заетите в сектора в страната, поради което множество големи модни марки, възлагат поръчки в други страни, включително Далечния Изток и Европа. Въпреки че производството в сектор „Текстил и облекло“, в сравнение с други сектори на икономиката, не е толкова енергоемко, увеличаването на разходите за енергия на предприятията довежда до търсене на възможности за използване на електроенергия собствено производство (предимно от изградени фотоволтаични електроцентрали върху покривите на производствените сгради) и до въвеждане на производства, които водят до по-малко използване на енергия (Enev, 2022).

Съществена детерминанта за развитието на сектора в близко бъдеще е необходимостта от съгласуване на цялостната фирмена политика с прехода към кръгова икономика и климатична неутралност. Целите, които следва да бъдат постигнати до 2030 г. от предприятията в сектора, като един от наанасящите най-големи щети на околната среда са:

- Текстилните продукти, които се пускат на пазарите в ЕС следва да са годни за рециклиране и ремонтване, да са произведени от рециклирани влакна и без да съдържат опасни вещества.
- В производството на текстилни продукти следва да е включено използването на екодизайни, както и дигитален продуктов паспорт.

Стратегията за устойчиви и кръгови текстилни изделия (EU strategy for sustainable and circular textiles, 2022) признава значението на текстилния сектор за националните икономики и икономиката на ЕС, като от една страна насърчава производството, използването на висококачествени текстилни изделия от потребителите на достъпни цени и създаване на капацитет за рециклиране, с минимално изгаряне за намаляване негативното въздействие върху околната среда.

Резултатите от изследването на общото състояние на предприятията от сектор „Текстил и облекло“ в България чрез значими макроикономически индикатори и констатираните закономерности и проблеми, могат да бъдат представени обобщено чрез инструментариума на **SWOT анализа**, т.е. чрез открояване на силните и слабите страни, възможностите и заплахите за сектора (таблица 1).

Таблица 1. SWOT-анализ на предприятията от сектор „Текстил и облекло“

СИЛНИ СТРАНИ	СЛАБИ СТРАНИ
<ul style="list-style-type: none"> • Използване на местни суровини (текстил и вълна) за производството. • Утвърдени традиции и опит. • Осъществяване на контрол върху производствения процес. • Осъществяване на директен контакт с клиенти и доставчици. • Гъвкаво управление на предприятията, което позволява повишаване на конкурентоспособността. 	<ul style="list-style-type: none"> • Необходимост от големи оборотни средства за осъществяване на производство. • Дълъг технологичен процес. • Необходимост от значителни инвестиции в производствено оборудване. • Липса на достатъчно квалифицирана работна сила. • Средна норма на печалба, непозволяваща изплащане на високи трудови възнаграждения.

ВЪЗМОЖНОСТИ	ЗАПЛАХИ
<ul style="list-style-type: none"> • Включване на предприятията от сектора във веригите на световните доставчици. • Провеждане на национална политика за обучение на работната сила и включването ѝ в производството. • Включване в международни партньорски мрежи. • Възможности за производство на зелена енергия за нуждите на собственото потребление. 	<ul style="list-style-type: none"> • Намаляваща и застаряваща работна сила. • Липса на подкрепа на сектора от държавата. • Непредсказуемост по отношение на динамиката на работната заплата и осигурителната тежест. • Изострена конкуренция. • Трансформационни процеси от геополитически характер, дигитализация и политики към климатична неутралност.

От SWOT-анализа е видно, че силните страни и възможностите за развитие на сектор „Текстил и облекло“ са в състояние да се противопоставят на слабите страни и заплахите. Необходимо е предприемане на дейности, включително от страна на държавата, чрез които да се използват потенциалните възможности за икономическо развитие на сектора и подобряване на ефективността от производството.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въпреки динамиката на водещите показатели, сектор „Текстил и облекло“ заема важно място и има голямо значение за националната икономика на Р България. Ето защо е целесъобразно и активна държавна политика към сектора, изразяваща се в следните по-конкретни мерки: ограничаване на вноса на текстил и готови облекла от държави извън Европейския съюз; приоритизиране на сектора при достъпа на европейски средства за инвестиции в нови машини и оборудване, както и софтуер за управление на процеси (ERP); подготовка във висшите училища на специалисти за текстилния и шивашкия сектор (дизайнери, инженери и пр.); активизиране ролята на Бюрата по труда за преквалифициране на кадри; и пр.

Анализът на състоянието на целия сектор и влиянието на отделните фактори върху разглежданите показатели дава представа за конкурентната среда, в която функционират отделните предприятия. Именно той служи за основа при провеждане на комплексен финансов анализ в конкретни предприятия, необходим за целите на тяхното управление.

REFERENCES

Analysis and assessment of the main problems and needs of the company policy for the development of human resources in the sewing industry. N.d. p. 5. *European Union*, viewed 19 April 2023 <http://sciat.eu/files/custom/anketno_prouchvane.pdf>.

Belutova, Ts. 2022. The most dynamic apparel and textile companies: Ebb and flow, but profitable. *Capital*, viewed 19 April 2023 <https://www.capital.bg/biznes/kompanii/2022/12/15/4392738_na_prilivi_i_otlivi_no_s_pechalba/>.

Borolski, P. Patuk, I. Bandala, E. 2022. Innovative Industrial Use of Bamboo as Key „Green“ Material. *Sustainability*, 14(4), viewed 19 April 2023 <<https://www.mdpi.com/2071-1050/14/4/1955>>.

Cotton prices and sustainability. 2023. *Global market report – State of sustainability initiatives*, pp. 3-4, viewed 19 April 2023 <<https://www.iisd.org/system/files/2023-01/2023-global-market-report-cotton.pdf>>.

Damayanti, D. Wulandari, L. Bagaskoro, A. Rianjanu, A. Wu1, H. 2021. Possibility Routes for Textile Recycling Technology. *Journal PudMed Central*. 13(21), viewed 19 April 2023 <<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC8588244/>>.

Georgieva, M. 2020. The biggest textile and apparel companies: Darker seasons. *Capital*, viewed 19 April 2023 <https://www.capital.bg/biznes/kompanii/2020/08/22/4091838_nai-golemite_kompanii_za_obleklo_i_tekstil_vse/>.

Enev, P. 2022. Major fashion brands are bringing production back from the Far East to Europe. *BG Global*, viewed 19 April 2023 <<https://bglobal.bg>>.

EU strategy for sustainable and circular textiles. 2022. European Commission, viewed 19 April 2023 <https://environment.ec.europa.eu/publications/textiles-strategy_en>.

Export strategy for the sector “Manufacture of textiles and textile products”. 2012. *Executive Agency for the Promotion of Small and Medium Enterprises*, p. 12, viewed 19 April 2023 <<https://www.sme.government.bg/uploads/2012/10/TEXTILE-Strategy.pdf>>.

Facts & key figures of the European textile and clothing industry. 2022. *The European and textile confederation*, p. 8, viewed 19 April 2023 <https://euratex.eu/wp-content/uploads/EURATEX_FactsKey_Figures_2022rev-1.pdf>.

Index of industrial production – methodology. 2023. *NSI*, viewed 19 April 2023 <www.nsi.bg>.

Index of industrial production, calendar smoothed. 2023. *Infostat*, viewed 19 April 2023 <https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=1126>.

Ivanova, A. 2022. Drastic increase in the price of clothes and shoes, sewing companies are on the brink. *Dnes*, viewed 19 April 2023 <<https://www.dnes.bg/obshtestvo/2022/05/17/drastichno-poskypvane-na-drehi-i-obuvki-shivashkite-firmi-sa-na-ryba.530283>>.

Methodology for improving working conditions in enterprises from the sector “Production of textiles and textile products, production of clothing”. 2013, *Sofia, OP “Development of Human Resources”*, p. 8, viewed 19 April 2023 <[https://www.vsa.bcci.bg/files/custom/2013/Doklad%20\[3.1\]%20Metodika_textile_obleklo.pdf](https://www.vsa.bcci.bg/files/custom/2013/Doklad%20[3.1]%20Metodika_textile_obleklo.pdf)>.

Survey: The war in Ukraine has affected two thirds of companies in our country. 2022. *Economy*, viewed 19 April 2023 <<https://economy.bg/topnews/view/50103/Prouchvane-Vojnata-v-Ukrajna-e-povliyala-vyrhu-dve-treti-ot-kompaniite-u-nas-->>>.

Statistical reference book. 2022. *NSI*, p. 193, viewed 19 April 2023 <<https://nsi.bg/sites/default/files/files/publications/StatBook2022.pdf>>.

The Textile and Clothing Industry of Bulgaria. 2022. *Newclothmarketonline*, viewed 19 April 2023 <<https://www.newclothmarketonline.com/international-business-pages/the-textile-and-clothing-industry-of-bulgaria/>>.

За контакти:

Лора Тодорова, хоноруван преподавател, докторант
Служебен адрес: В. Търново, ул. „Арх. Георги Козарев“ 1, корпус 4
ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“, Стопански факултет
Катедра „Финанси и счетоводство“
Ел. поща: lora_dimitrova_todorova@abv.bg; D1150@sd.uni-vt.bg
